

Milliárdos biztatások

Hogy mit ad az állam, a társadalom, arról sok szó esett az elmúlt napokban. Többféle pénzbeni juttatást, szociális támogatást — könnyű az immár közismert intézkedéseket felsorolni. Am, hogy e sokmilliárdos „kéznyújtásra” sor kerülhessen, ahhoz természetesen jóval több erőfeszítés kellett. Egy egész közösség munkája, igyekezete, hozzáértők körültekintő tanácskozása, jól időzített döntése előzte meg a tömören megfogalmazott határozatot. A holnapi, holnaputáni kismamák, az ötszemélyesre tervezett családok, dísztelen, szinte kopár számokban, összegekben, rövid felsorolásokban kapták kézhez az „előleget” az ezután világra hozandó utódokhoz, s különösen a „gyermektrókhöz”. S hadd jegyezzük meg e gondolat kiegészítéséül: a háromgyermekes családesheményhez már korábban is milliárdos biztatásokat nyújtott az országos kollektíva. Elegendő csupán egyetlen példát idézni: a lakásépítési kedvezményeket.

De mindez — bármennyire is igénybe veszi az államkasszát — csupán lehetőség és keret, amihez megfelelő szemléletváltozásnak is kell még társulnia. A határozat a valódi, tehát az önmagát továbbépítő családnak csupán hivatalos presztízist adhat. Az anyaság társadalmi elismeréséhez, a tényleges gyarapodáshoz nem elegendő a népesedéspolitikai határozat.

Ehhez nyilvánvalóan számos magánakarat is szükséges, sokféle külön áldozatvállalás. A munkahely példál, ahol nemcsak a kötelező rendelkezések pontos betartásával lehet ez ügyben cselekedni. A kedvezőbb munkabeosztás, vagy a kollégák előzetes segítsége és erkölcsi rangot adhat azoknak, akik odahaza többet vállalnak.

Mert a „hogymányos”, tehát a többgyermekes család-ideál elfogadása természetesen elsősorban az egyes családoktól függ. Azoktól, akik tudván-tudják, hogy mire vállalkoznak. A magunk öröme, haszna, ha otthonunkban valóságos kis közösség növekszik, kicsi emberek, akikre ártástalhatjuk mindazt, amiért dolgozunk, élünk. Az eljövendő nemzedék érdeke viszont, hogy legyen elég munkaképes koponya és kéz, amely majd a holnapi igények kielégítéséhez szükséges javakat megtermelheti. S mindkét generáció érdeke, hogy mi, majdnai öregek, ne rakjunk majd fölösleges terheket az utánunk jövők vállára, életére.

A népesedéspolitikai határozat ez utóbbi erkölcsi sugalmazására is ajánlatos tehát gondolni. A „fészekrakó” anya, a családszerető apa épp azért rokoniszerven, mert nem csupán önmaga anyagi gyarapodására gondol. Az állam sokmilliárdos kézmozdulata az önzés ellen is irányul, s azokat támogatja, akik egy kis közösségből is képesek messzire látni.

Társadalmi munka — óvodáért

Nagy visszhangja támadt az algyői pártszervezet és tanácsi szakigazgatási ki-rendeltség arra vonatkozó felhívásának, hogy szegedi üzemek és intézmények vállaljanak részt a helyi óvodabővítés munkálataiban. A célkitűzés az, hogy száz férőhellyel bővítsék az óvodai épületet. A felhívásra már jó néhány vállalat és intézmény — a DELEP, a Híd-építő Vállalat, a Vajhádi Kendergyár, az ATIVIZIG és az Alföldi Kőolajkitermelő Vállalat kollektívája jelentkezett.

Az elképzelés az, hogy az óvoda telkén levő egészség-ház átalakításával, valamint három foglalkoztatóhelyiséggel és a járulékos létesítmények megépítésével teremtik meg a száz újabb gyermek elhelyezésének feltételeit.

Ennek alapján Szeged megyei város tanácsa megbízást adott a Szegedi Tervező Szövetkezetnek a műszaki előkészítésre, a tervezés elkészítésére.

A Szegedi Tervező Szövetkezet kollektívája elhatározta, hogy szocialista brigádjai társadalmi munkában készítik el e terveket. Eszerint a szövetkezet az engedélyezési terveket november 30-ig, a kiviteli terveket december 20-ig, a költségvetést pedig 1974. január 31-ig elkészíti. A munka értéke megközelíti a százezer forintot.

Rendelő az olajmezőn

Végül is nem kérdeztem szabadban dolgoznak nehéz fizikai munkát — minden eshetőségük megvan, hogy reumat kapjanak. Széltől, esőtől, hőtől, hőségétől megvédeni nem tudják a kutaknál dolgozókat. De védik őket a zaj ártalmaitól, és jó étkezést biztosítanak — az emésztőszervi megbetegedés is igen sok volt az olajmunkások között, míg nem volt üzemi konyhájuk. A távoli munkahelyekről bejönni sokan nem tudnak, meg az ebédet sem lehet az úttalan utakon számukra kivinni —

ők konzervet kapnak, amit délben megmelegítenek maguknak, mert nem lehet évekig büntetlenül csak „hideg kosztot” élni. Csikosra, színesre festett vezeték, tartályok az ÁFOR-telepen. Piros-tilosra festett mozgó alkatrészek gépeken, kutakon. Színes folyók, élénk színű bútorok, sok virág az irodákban. Mi dolga ezzel az üzem-orvosnak? Nagyon is sok. Soproni doktor előző munkahelyén, az újszegedi szövőgyárban olyan szép üzemorvosi rendelő-vártót alakított ki, hogy csodájára járnak. Piros fotelek, sok virág, szobai szökőkút.

— A felgyógyultak sorsát kísérjük figyelemmel, és elsősorban a betegségeket, baleseteket akarjuk megelőzni — mondja Soproni doktor. — A körzeti orvos, meg az intézmények orvosi gyógyítanak, kezelnek. Én elsősorban azt tudom, milyen körülmények között dolgoznak, mitől kell óvnom, védenem az embereket. Munkahelyi, foglalkozási ártalom éppen elég van az olajosoknál. Télen-nyáron

szabadban dolgoznak nehéz fizikai munkát — minden eshetőségük megvan, hogy reumat kapjanak. Széltől, esőtől, hőtől, hőségétől megvédeni nem tudják a kutaknál dolgozókat. De védik őket a zaj ártalmaitól, és jó étkezést biztosítanak — az emésztőszervi megbetegedés is igen sok volt az olajmunkások között, míg nem volt üzemi konyhájuk. A távoli munkahelyekről bejönni sokan nem tudnak, meg az ebédet sem lehet az úttalan utakon számukra kivinni —

ők konzervet kapnak, amit délben megmelegítenek maguknak, mert nem lehet évekig büntetlenül csak „hideg kosztot” élni. Csikosra, színesre festett vezeték, tartályok az ÁFOR-telepen. Piros-tilosra festett mozgó alkatrészek gépeken, kutakon. Színes folyók, élénk színű bútorok, sok virág az irodákban. Mi dolga ezzel az üzem-orvosnak? Nagyon is sok. Soproni doktor előző munkahelyén, az újszegedi szövőgyárban olyan szép üzemorvosi rendelő-vártót alakított ki, hogy csodájára járnak. Piros fotelek, sok virág, szobai szökőkút.

— A munkahelyi környezet nagy hatással van az emberre és munkájára. A színtelenség, a nem élénk színek vagy éppenséggel a fehérré, „egyszínű” szürkére festett falak rossz hatásúak. Elfáradnak az emberek, figyelmük szórt lesz, könnyebben éri őket baleset. Az élénk színek élénkítik az embereket, a feltűnő színnel festett gépkatapulták pedig figyelmeztetnek: vigyázz, mozog, pörög, forog, ne nyúlj hozzá figyelmetlenül. A rendelő már csendes, lement a mai csúcsgérgalom. Beszélgethetünk nyugodtan, mint ahogy a tűzoltó a lak-tanyában, amikor nem riasztják. A hasonlat nem véletlen. A készenlét itt is indokolt: veszélyes az olajmunkások munkája.

— Baleset mindig lehet. A „lehet” a fontos, mert valójában nincs sok. Nekünk mégis arra kell készülnünk, hogy mi lenne, ha... Fiatal iparág ez, nincs múltja még üzemegészségügyének, szervezésében nem járt úton haladhattunk. De szeretnénk, ha nem a magunk kárán tanulnánk — ezért előrelátóan gondoskodunk, ami kellhet, megszerezünk.

Ami mindig kellhet: a szak-képzett elsősegélynyújtó. A legtöbb ember képtelen szakszerűen segíteni bajba jutott társán, pedig a szakszerű elsősegély életet menthet, míg a tudatlan segítség káros beavatkozás. Ezen a munkate-

rületen pedig sok balesetvédelmi eszközt, felszerelést, anyagot kell alkalmazni — de meg kell tanulni használatukat.

— A kiképzést eddig nem követte vizsga, most a tanulmokról számot kell adni. A speciális kiképzéshez am-bubabát vett a tröszt, azon tanítják az élesztési eljárásokat, mesterséges lélegeztést, szívmasszázst.

Az elsősegélynyújtók jelenléte minden munkahelyen — biztonságot is jelent.

A veszélyben élők-dolgozók nem babonások, nem kényesek arra, hogy kimondják, mi minden baj érheti őket. Másoknak talán borsodzik a háta, ha arról hal-lanak, hogy itt tömeges baleset lehetősége is adódhat. Arra kell gondolni, hogy egyszerre több balesetet is el kell tudni látni. Van terep-sók, élénk színű bútorok, sok virág az irodákban. Mi dolga ezzel az üzem-orvosnak? Nagyon is sok. Soproni doktor előző munkahelyén, az újszegedi szövőgyárban olyan szép üzemorvosi rendelő-vártót alakított ki, hogy csodájára járnak. Piros fotelek, sok virág, szobai szökőkút.

Azt mondja Soproni doktor, két keze tele van munkával. Nem győzi sorolni a feladato-kat. És mindenre kell idő.

S ami a legfontosabb: az emberekre kell idő. Beszélgetni a hozzáfutókkal, foglalkozni mindenkivel. Oldani a lelki feszültségeket, görcsöket, amit a nehéz, fárasztó munka csomóját az emberekből.

Itt nem is kopog be türelmetlenül senki, hogy más már 15—20 percc van a rendelőben. Nem kérdeztem Soproni főorvostól, miért szereti munkáját. Amit elmondott, abból ez a kérdés is világos volt.

Szöke Mária

Eladó

1 db Csepel D-450 tfp.

5 tonnás tehérgépkocsi

üzemképes állapotban. Erd.: MEK Gépészeti Osztály, Szeged, Bocskai u. 8/B. Telefon: 15-341.

Utazás

a XXIII. századba

Magyarországi Bulgakov-bemutatóra készül a színház

Bulgakov, a XX. századi szovjet irodalom egyik kiemelkedő egyénisége. Újra felfedezett író, aki napjainkban és az elmúlt években nyerte vissza méltó irodalmi rangját, prózában és színpadokon egyaránt. Műveit egyszerre jellemzi az éles szemű író valóságlátása, a szür-reális látásokra való hajlam, a finom ironia, a groteszk ábrázolásmód. Színpadi művei virtuóz szituáció-teremtő hajlamról tanúskodnak. Néhány évvel ezelőtt óriási sikerrel játszották hazánkban Iván, a rettentő című komédiáját. A Szegedi Nemzeti Színház most e mű színpadi párjának bemutatására készül. Míg Bulgakov az Iván, a rettentő című művében az időgép segítségével a múltba repíti vissza szereplőit, addig a Boldogság című komédiájában az 1920-as évek Oroszországának figuráira a XXIII. századba röpülnek. A mű eredeti címe Boldogság. Orosz nyelvben ez egyszerre jelöl egy városnegyedet és magát, a fogalmat. Ezért lett a komédia magyarországi címe az eredeti alcím: *Rein mérnök álma*. Sándor János Jászai-díjas, a darab rendezője a következőket mondta egy próba szünetében:

ni érdek, a megcsontosodott szemellenzősséggel azzal a világgal, ahol nincs „enyém” és „tiéd”, ahol fejletlenség a kö-zösség, a társadalom iránti felelősség. Bulgakov írói nagysága abban rejlik, hogy a XXIII. században is hűs-vér embereket tud megjele-níteni. Esendőségeikkel, hi-báikkal és vívódásaikkal együtt.

A színlapon az áll, hogy „Magyarországi színpadra alkal-mazta és rendezte Sándor János. Mit jelenít ez a „ma-gyar színpadra alkalmazás”?

— Természetesen nem azt, hogy Bulgakov gondolatain, szellemien változtattunk. Három dolgot jelent. Az egyik, hogy átvettünk egy jelenetet a Boldogság drámapárjából, az Iván, a rettentő című műből. Ezzel elértük, hogy Rein mérnököt előttünk hagyja el a felesége, hogy az-tán álmában öt tudja vissza-hódítani. A másik változta-tás a jelenetek sorrendjében történik. Az 1970-es évek színpadjára igyekeztünk alkal-mazni a művet. A harmadik dolog, hogy napsi életünk fonaktságaira is figyeltünk, igyekeztünk groteszk éllel alkal-mazni például a mai nyelvi kliséinket. E három összessége jelenti az úgyne-vezett magyar színpadra alkal-mazást.

A Bulgakov-darab ma-gyarországi bemutató előadá-sát november 16-án pénteken este 7 órakor láthatja a kö-zönség. Az előadás díszlet-tervezője Petrik Pál szabad-kai képzőművész, Október-díjas. A jelmeztervező is meghívott vendég, Székely Piroska. Az előadás zenéjét szerelte és részben összeállít-totta Csala Benedek. A két-részes komédia szerepeit Martin Márta Körtvélyessy Zsolt, Eötvös Erzs, Kovács János, Kátay Endre, Konter

László, Mentés József, Bara-nyai Ibolya, Csernák Árpád, Kovács Gyula és Jachi-nek Rudolf játsszák. T. L.

Negyvenféle csokoládé figura

Év végi édesidény

Megkezdődött az üzletek-ben az év végi édességsze-zon. A Magyar Édesipari Vállalat üzemiből karácso-nyig 3720 tonna szaloncukor kerül forgalomba. A keres-letnek megfelelően az idén is több lesz a csokoládébe-ronatú és a desszertfajták-ból, mint a már hagyomá-nyos konzumcukorból. Az édesipar egyébként újdonsá-got is forgalomba hoz, Ka-rácsonyi cukorka néven. A málnaízű, töltött csokoládé bevonatú cukorka csomagolá-sa a desszert szaloncuko-réhoz hasonlít. Eddig 150 tonnát gyártottak ebből az újfajta termékéből de a ke-reskedelem további rendelé-sére a következő hetekben újabb tételeket szállítanak majd az üzletekbe.

Györött és Szerencsen ké-szül a mintegy 40-féle figu-ra: a mikulás, a csizma, a bakancs és a fenýőfadíszek. Ezekből is többet lehet kap-ni, mint tavaly: a csokoládé figurákból 583 tonnát, füg-gelékekből pedig 241 tonnát gyártottak. A választék azo-nos lesz a múlt évvel, de több 20—30 dekás csizmát és 10—20 dekás bakancsot szál-lítanak a kiskereskedelem-nek. Ezek többségét már az új hazai, többszínnyomású alufóliával csomagolták be.

A szaloncukor, a különbö-ző figurák és díszek árai a jávalyhoz képest változatlano-k, az újfajta karácsonyi cukorka kilogrammja 56 fo-rintba kerül majd.

Növényvédelem

Tokaj-Hegyalján az idén alakult meg tizenkét tsz és tíz szakszövetkezet, valamint a Szőlészeti és Borászati Ku-tatóintézet tarcali állomá-sa és a Tokaj-Hegyaljai Ál-

lami Gazdasági Borkombinát részvételével a növényvédel-mi társulás. A résztvevők több mint ezeröttszáz hektár-nyi termőszőlőjét a nyáron első alkalommal permetezték helikopterről.

SEGÍTENI TUDNI KELL!

Ami mindig kellhet: a szak-képzett elsősegélynyújtó. A legtöbb ember képtelen szakszerűen segíteni bajba jutott társán, pedig a szakszerű elsősegély életet menthet, míg a tudatlan segítség káros beavatkozás. Ezen a munkate-